

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LKVIII.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nerăzrate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachst.,
Nux. Augenföld & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelek Nachst., Anton Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iulia
Leopold (VII Erzsébet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garsonă pe o săptămână 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicării mai dese după tarife
și învoiaia. — **RECLAME** pe
pagina 8-a o serie 20 bani

„GAZETA” iese în de-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 274.

Brașov, Miercuri 14 27) Decembrie.

1905.

Șansele Aromânilor.

(a) Grebena este un orașel în Macedonia, cu un *caimacan*, cu gar- nisori turcești și cu un metropolit grecesc.

Istoria universală nu-i amintesece numele, în lexiconele cele mari nu-l găsești, și decă pressa română a fost nevoită a scrie în câmpul din urmă despre acest tirgșor, este fiind-că sute de conaționali de ai noștri domiciliați acolo, au fost uciși și jefuiți și casele lor date pradă focului, nu pentru altă vină, decât pentru-că au ținut cu țarie la neamul lor.

Românii din Grebena, ca și ceilalți români macedoneni, au reclamat dreptul de a se închina lui Dumne-gu în limba lor națională. Dér acest lucru nu i-a convenit metropolitului grec și el a fost acela, care a chemat ban- dele grecesci și le-a organizat și sprin- tinit și li-a dat ordin să se năpustescă asupra Românilor. Il chiamă Agatangelos pe acest metropolit. Ce nume frumos pentru un bandit atât de infam!

Sfântul sinod al patriarhiei din Fanar, la ordinul guvernului otoman, s'a văduțit nevoit a chema pe numitul metropolit să răspundă la învinuirile, ce i-se aduc și judecând pricina, a găsit, că Agatangelos nu este vinovat. O delegațiune a sinodului s'a presen- tat ăilele acestea la marele vizir și aducându-i la cunoștință sentința, a cerut ca Arhiepiscopul să se pótă întor- ce la reședința sa. Marele vizir a răs- puns negativ, amenințând că în cas- că s'ar întorče, Agatangelos va fi dat în judecata tribunalelor ordinare. Și atunci delegațiunea a invocat privi- legiul de care se bucură în imperiul otoman arhieriei, anume că inculpați fiind de un delict óre-care, ei trebuie să fie judecați de sf. sinod.

Marele vizir a replicat la invo- carea privilegiului cu invocarea noiei

iradele, care ordonă, ca arhieriei a- cusați de un delict, să fie judecați de tribunalele ordinare ale locului unde s'a săvârșit delictul și cu a- cęsta s'a terminat de-ocamdată totă înțelepciunea sinodului, epuisându-și argumentele bizantine.

Căci în Fanar, cu tot progresul ce l'a făcut omenirea, se mai invocă și în secolul XX privilegiile stabilite de cătră Teodosiu II și Iustinian.

Bizantinismul în accepțiua sa prim- ordială nu este de cât raportul de legături intime stipulat în legislațiua secolelor IV—VI între stat și bise- rică. Conform acestui raport, statul acordă bisericii privilegiu, șilesece pe supuși săi a aparține bisericii, ér pe cei de altă credință ii *prigonesce*.

Statul otoman, nefiind stat creș- tin, nu mai pótă satisface dorințele patriarhiei îmbetrânite în bizanti- nism: să prigonescă pe cei ce nu sunt slugi plecate metropoliților fa- narioți, un lucru însă — socot Grecii — totuși ar puté să facă. Să lase Arhierieilor fanatici mână liberă de a puté prigoni cu bandele organizate de dęnșii pe bieții Români, și... când acei Arhieriei vor fi prinși în flag- rant, să nu le sustagă privilegiu de a fi judecați de sfântul sinod.

Stai uimit când vezi atata per- versitate la Arhieriei și supremul for bisericesc al patriarhiei. Atăta dispreț al umanitarismului într'o cor- porațiune morală atât de înaltă!

Și decă n'ar fi marile puteri, cari să exercite presiune asupra Por- ții, am asista în secolul nostru înaintat, — când vedem eluptarea și garantarea tuturor drepturilor, — la sfășietorul spectacol al sugrumării unei națiuni întregi, spre gloria mai mare a elenismului fanatic.

În Salonic reprezentantul oficial al României este expus unui atentat din cele mai îndrăznețe și inspectorul școlar rănit grav;... la Constantinopol

vedem o corporațiune morală achi- tăn pe un șef de bandiți, care nu- madin greșală pórta rassa archie- resci. Și ca tabloul sinistru să fie copleț, vedem pe delegații sfântului sind invocând privilegiu, cari li-s'ar cueni pótă adeveraților urmași ai apostolilor lui Christos, nici decât îns autorilor morali ai atrocităților grecesci.

Este semnificativ, că pe când sueranul Greciei s'a văduțit silít vręnd neręnd a ținę cont de justele pre- teșuni ale Aromânilor și a concediat cainetul, care s'a făcut culpabil de tobrarea organizațiunei bandelor, re- presentanții iubirei creștinesci din Fanar — au cređut de cuviința a strui până la sfirșit în negațiunea lor detestabilă.

Să sperăm însă, că acęsta va fi fost ultima încercare bizantină, și că frăților noștri din Macedonia li-se vor deschide în curęnd șansele cele mai favorabile pentru desvoltarea lor na- țională.

Patriarchul din Constantinopol și Aromânii.

Din Constantinopol se anunță: O deputațiune a patriarhatului eum- enic s'a presenat la marele vizir și i-a comunicat, că sinodul a achitat pe metro- politul Agathangelos de acușațiunea ce i-s'a adus, adecă de a fi întreținut legături cu bandele grecesci, și că metropolitul va trebui să se întorcă în eparchia sa.

Marele vizir a răspuns la acęsta, că guvernul nu pótă permite să se întorcă în diecesa sa un Arhieriu atât de periculos pentru liniștea țării. Decă Agathangelos s'ar întorče la Grebena, atunci guvernul turcesc îl va da în judecata tribunalului ordinar.

Delegații patriarhatului au reamintit marelui vizir privilegiu, conform căruia Arhieriei inculpați de cutare delict nu pot să fie judecați, decât de sf. Sinod.

Marele vizir a replicat, că prin ulti- ma iradea s'a stabilit, ca fie-care Archie- reu inculpat de vr'un delict, trebuie să fie judecat de tribunalul ordinar al locului, unde a săvârșit delictul. El va raporta dealtmintrea cazul consiliului de miniștri. Marele vizir a mai adăogat, că regretă lupta încăpătinată, pe care o pórta patriar- chatul împotriva propagandei române. *Decă marile puteri n'ar fi fost atât de ocupate cu controla financiară în Macedonia, ar fi exercitat o presiune mult mai mare asupra Porții în cauza Aromânilor. Regele George a început a se arăta mult mai conciliant față cu cabinetul din Bucuresci, ceea-ce avu drept consecință căderea mi- nistrului Rallys, deci va trebui și patriar- chatul să renunțe la atitudinea sa rigidă. Lupta contra Românilor dă privilegiu Bul- garilor, de a căștiga teren. Aromânii luați la gónă de bandele grecesci sunt nevoiți a trece la biserica bulgărească.*

Tonul resolut al marelui vizir a fă- cut asupra delegaților patriarhatului a- dęncă impresiune.

Crisa ungară.

Guvernul și comitatele.

Un diar maghiar, care întreține le- gături cu guvernul, dă următoarele infor- mațiuni asupra mesurilor ce le va lua gu- vernul față cu rezistența comitatelor re- nitente:

Față cu manifestațiunile ilegale ale renitenței comitatelor, se vor lua măs- urile cele mai energice, pentru-ca:

- 1) Dările ce se plătesc de bună voie, să fie transpuse în visteria statului;
- 2) Organele administrative, conform obligământului legal, să nu pună piedeci chemării sub arme a celor ce se anunță de bunăvoie pentru serviciul militar;
- 3) Să se înfrângă cu desevirșire re- sistența manifestată față cu fișpanii nu- miți de Maj. Sa, rezistență prin care se face iluzoriu dreptul de numire al Maj. Sale.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Religiune și știință.

Studiu asupra raportului lor

de Alex. de Mocsonyi.

(Urmare.)

Anume decă întrebăm: ce este lu- mea? există la acęstă întrebare — după părerea mea — numai un singur răspuns adevărat: *Lumea este organismul realității, înțelegęnd sub noțiunea realității totalitatea tuturor eficientilor și efectivelor, ér sub noțiunea organismului o formațiune, a cărei unitate se întemeiază pe condiționarea reciprocă a proceselor naturale, cari în- tralaltă împletite, decurg după legi imu- tabile.* Astfel ni-se arată lumea ca orga- nismul organismelor, ér fie-care organism este o finalitate intrupată și fie-care fina- litate intrupată este inteligență intrupată. Din acęsta reiese însă cu stringență lo- gică, că *organismul universului ne repre- sentă inteligența intrupată a lumii și toc- mai acęstă inteligență, care penetrează și dirigează universul, constituie obiectul real al ideii dumneșcesci strict științifice.*

Firesce, mintea omenescă mărginită nu pótă cuprinde acęstă inteligență a lu- mei în imensitatea ei, noi nu ne putem for- ma nici cea mai palidă representațiune despre natura ei, *dér de existența și eficiența a- cęstei inteligențe suntem așa de siguri, ca și de existența lumii însași.*

Și aici, în acęstă certitudine neclin- tită a existenței lui Dumneșeu, zace punc- tul de atingere comun al religiunii și științei, dér de aici încolo se despart căile și punctele lor de vedere: anume pe când formeză Dumneșeu pentru reflecțiunea științifică un *obiect pur teoretic*, cum vedem d. e. acęsta în metafisica lui Aris- totel, formeză Dumneșeu pentru consciența religioasă mai mult decât un simplu obiect de cunoștință, Dumneșeu este pen- tru acęsta tot-odată și un *obiect al afec- țiuinei*, un obiect al iubirii și preamării, al doririi și închinării. Și în legătură cu acęsta se mai deosebesc punctele de ve- dere ale religiunii și științei încă în un alt punct esențial: anume până când tre- buie să renunțe știința — în urma mă- rginirii cunoștinței omenesci — la orice determinare mai de aprópe a lui Dumne- șeu, deși — precum am văduț — trebuie tot-odată să țină neclintit la incontes-

tabila existență a lui Dumneșeu, ca in- teligența lumii, care penetrează și dirigează universul, orí mai corect đis, substanța lumii, până atunci consciența religioasă, din contră, nu pótă renunța la personi- ficarea acęstei inteligențe a lumii, fără de a delătura orí denatura sentimentele religioșe, căci acęste sentimente ale prea- mării și închinării sunt așa exclusiv de natură personală, adecă psihologicesce așa exclusiv posibil numai între persoane, încât desbrăcate de acest cacacter al lor trebuie să devină peste tot fără sens, orí, cel puțin, trebuie să apară ca denaturări psihologice. Și acęsta zace în așa măsură în firea lucrului, încât chiar și idololatrii nu se închină figurei de pętră orí de lemn, ci puterilor naturei presupuse și personificate în acęste.

Este deci învederat, că consciența adevărat religioasă este cu puțință numai pe punctul de vedere al teismului, adecă presupunęnd un Dumneșeu personal, de altă parte este însă tot atât de învederat, că la întrebarea: potu-se atribui inteli- genței lumii atribuțiuni personale și de ce fel? nu se pótă da absolut nici un răs- puns strict științific, ci în chestiunea a- cęsta are să decidă numai și numai cre-

dința și adecă adevărat religioșă consciență. N'are deci să ne prindă mirare, decă se revoltă formal consciența adevărat reli- gióșă, sentimentul veritabil religios, contra panteismului, care nu correspunde nici punctului de vedere curat științific și nici celui genuin religios. Celui dintăi nu correspunde panteismul pentru-că identifică lumea cu Dumneșeu, adecă substanța lu- mei cu inteligența lumii, ce penetrează și dirigează acęsta, și produce prin acęstă identificare o încurcare grosolană de no- țiuini, căci pe cât de certă este legătura indisolubilă a acestor două momente, atât de certă este și deosebirea lor reală. În punctului de vedere religios nu correspunde panteismul pentru-că acesta falsifică dea- dreptul sentimentul religios prin intune- carea ideii pure a Dumneșeirei, ce se produce prin inadmisibila identificare a lumii cu Dumneșeu, cât și prin tot atât de inadmisibila negațiune chiar și a po- sibilității atribuțiunilor personale a lui Dumneșeu.

După ce răsare însă și panteismul din un sentiment religios, deși fórte in- tunecat, anume din un misticism tulbure și spălăcit, trebuie — în trecăt đis — con-

Guvernul va aplica aceste măsuri cu toată energia și cu mijlocele cele mai influente de care dispune. Are însă guvernul temerea, că în urma atitudinii neconsciențioase a membrilor municipali din comitatele renitente, se primejduiesc și existența funcționarilor administrativi. Și dacă guvernul, precum se pare, aplică cu oarecare șovăire măsurile și ordinele sale în privința acestora, se întâmplă numai din cauză, că vră se cruțe pe cât se poate existența funcționarilor și să nu-i expună rușinii.

Un toast al lui Justh.

Președintele camerei ungare Iuliu Justh a dat la 23 I. c. un prânz în onoarea funcționarilor camerei. Erau de față vre-o 60 de persoane. Cu ocaziunea aceasta Justh a ținut un toast politic, în care a discutat între altele:

»Ved acum și Vienesi, că totuși aici nu numai un partid, ci mai multe partide s'au unit pentru a nu păși la cârmă până când nu va fi realizabil programul stabilit în comun acord. Dacă de la 1867 fiecare guvern și fiecare partid ar fi ținut la principiile lor și n'ar fi promovât în primul rând interesele de putere, n'ar exista greutățile de azi. Dacă cei din Viena — dinastia, corôna, cercurile austriace — speră încă, că vom fi mulțuși, asta vine de acolo, că ei cred, că și acum se va întâmpla cum s'a întâmplat mai înainte în nenumărate cazuri, că vom depune armele, și totul va rămâne cum a fost mai înainte. Ved acum însă și ei, că abia dacă va urma așa ceva, căci ved puternica solidaritate parlamentară. Partidul nostru nu scade, ci crește și de azi și tot mai mic va fi numărul acelor trădători, cari pentru domnia personală sunt gatași în stare a vinde Ungaria, a pune la toc-melă drepturile și constituția ei.»

Érăși „mişcarea română“.

(Popii.)

Scirile ce s'au publicat în presa maghiară asupra pretinsei »răsmirite valahe« l'au pus în mișcare și pe cunoscutul cronicar săptămânal (J. B.) de la »Budapesti Hirlap«. În rubrica sa »Politikai hullamok« (Valuri politice) din numărul de Crăciun al fôiei amintite, autorul acestor »valuri« se ocupă pe mai bine de o colônă de »mişcările române ardelen« — din punct de vedere »psihologic«.

După-ce spune, că nu numai singuratic, ci și persoane oficiale și autoritățile observă și dau veste de »pregătirile« ce se fac, fără a se pute stabili măcar un singur lucru concret, dice, că și la 1831 au existat stări asemenea celor de acum.

siderat acesta ca un punct de vedere pseudo-religios.

Prin urmare nu știința, ci religiunea este aceea, care are să stabilească conținutul mai apropiat al ideii Dumneșiei, a cărei valoare obiectivă este științific asigurată, și tot religia este aceea, care în legătură cu aceste are să răspundă și la întrebările ultime și cele mai înalte, cari privesc menirea omenimei în procesul universului. Nici o știință omenescă nu poate stabili pe acest teren adevărul, căci acest teren rămâne pentru lumina rațiunii pe totdeauna închis, de aceea și decide în aceste chestiuni numai credința. Singuratic pot eventual, în resignațiune de nevoie, renunța din acest motiv la răspunsul acestor întrebări, popoarele însă nu pot face aceasta, căci pentru ele formeză aceste întrebări tot-odată, cea mai înaltă chestiune practică de viață, de aceea este religiunea și factorul cel mai important și mai indispensabil de cultură în viața popoarelor. Factor de cultură este însă religiunea nu în forma caricaturii sale fără de viață a așa dișei religiunii raționale, ci numai în formațiunile sale pline de viață, în religiunile pozitive istorice.

(Va urma.)

Și atunci »o agitațiune caracteristă a cuprins poporul român, ér pe societatea maghiară de acolo (din Ardeal) un război de îngrijire și temere«. Es'iseră adevărată lucruri, din cari se putea conchide că mâna politice rusești(!), care crease țări revoluționare în voivodatele »valahe« se întinde în secret și peste Carpați, c să provoce și aici turburări. Se vorbia că Rușii au trimis din Moldova vre-o 1000 de pusei pentru răscolă română și nuți afirmau, că armele aceste sunt ascuse prin bisericile »valahe«. O mare parte a proprietarilor începură a-se muta la oșe. În urma acestor sciri, autoritățile au și pus mâna pe câți-va »popi valahi« buni. De la scaunul guvernului s'au trais celor doi episcopi ordine rigurose, să cite decât a vre-o basă invinuirile ce așă pe preoții lor? Inșe cercetările pus la cale de autoritățile civile au dovedit, că nu pôte fi vorba de »pregătirea« unei doua revoluțiuni Horaiene (!).

Și sciti, mă rog, de ce le sde tôte aceste cronicarul lui »B. H.«? Penu ca să pôte construi următoarea descriere fantastică a preotului »valah« și a »lului ce-l are acest preot în mijlocul poporului. Éta ce dice cronicarul din estiune:

»Este interesant, că maghiarimea a rescitată și atunci ca și acum a făcut responsabilă pe preoțime pentru lucrurile ce se pregăteau. Popii erau invinuiți de agitațiune și de răspândirea urei contra Maghiarilor. Fără dovadă. Nimic nu s'a putut dovedi asupra nici unui preot, cum nu s'ar pôte dovedi nici acum, dr totuși simția și simte și azi fie-cine, a furtuna ce se pôte deslântui și deslântindu-se pôte să nimicescă tot ce este maghiar în aceste ținuturi, stă ascunsă într'un colț al inimelor acoperite de talarii preoțesc. În anii 40 Andreii Muresianu din Brașov, imboldit de esemplul »Szóza« al lui Vörösmarty, a scris un »szózat« român, mult pomenitul »Destlepă-le Române«. Un vers din această poezie dice: »Preoți cu crucea în frunte, căci oștea e creștină«. Nici o invetătură a Evangheliei n'a putut să se încuibzeasa de mult, în sufletul poporului român, fie căi, fie gror, ca acest avertisment al lui Andreii Muresianu. Pentru acesta cmar și preotul cu cultura cea mai primitivă și din cel mai retras sat din munți, se simte mai mult conducătorul politic al credincioșilor săi, de cât păstor sufletesc.

»In articolul ce l'a scris în colônele acestei foi Hermann Otto despre votul universal, se dice într'un loc, că rătăcind el prin munții ardelenesci, nu odată a văcut strălucind în ochii țeranului român focul urei. Și scriitorul acestor șiruri a văcut acesta, însă nicăiri cu atâta intensivitate, ca în ochii câte unui popă din satele muntene. Acea negră călătura, pe care Maghiarul ardelen o cunoșce, așa de bine, nicăiri nu este atât de plină de ură ca în privirea câte unui popă valah îmbătat de fanatism naționalist.

»Președintele de odinioară al Ligei culturale bucareșene Vasile Urechidă, are o istorisire: Vin soldații lui Vodă. Eroul povestirii este popa Graur, nu creațiunea fantasiei poetice, ci om viu, o adevărată realitate. El e simbolul popii valah plin de fanatism național. De câte-orî s'a putut repeta de atunci scena finală a povestirii, scena, când popa Graur la finea serviciului divin în biserică arătând asupra oșpelui din România, dice: O să vină acum soldații lui Vodă și o să te libereze! Credincioșii, înghenunchind, adaug: Amin! Acest Amin sboră afară de biserică, trece prin văi și echoul munților îl repetă. Acest echou îl aude sufletul îngrijorat al maghiarimei orî de câte-orî apasă asupra națiunii noastre mersul vremilor. Cu astfel de ocaziuni prind apoi aripă sciri ca acele din săptămâna trecută, cari nu s'au dovedit reale, dér psihologice sunt totuși adevărate.

Ținem să constatăm, că în chipul acesta se încercă cronicarul fôiei arhiveviniste a justifica sumedenia de scornituri și calomnii ticăloșe ce s'au publicat în presa coaliționistă maghiară la adresa poporului român, și măsurile ce s'au luat pentru a suprima, veđi Dômnne, »pregătirile de răscolă« ale Românilor. Intenționat orî nu, cronicarul samănă ură și dușmănie prin tabloul ce-l dă cetitorilor săi, prin reimprospătarea trecutului și prin tendința vedită de a pesenta preoțimea română ca o întrupare a urei naționale.

Terorism.

Din comuna Gădălin (comitatul Coșocna) ni-se trimite următoarea corespondență, în care se arată, cum autoritățile administrative au mobilizat gendarmeria, spre a terorisa preoții și intelectualii români. Éta ce ni-se scrie:

Gădălin, 23 Dec. 1905.

Astă-nôpțe, pe la 5 ore, am fost trezit din somn de câtra gendarmii, cari mă provocară în numele legii să le răspund la întrebările lor:

1. Ce adunare s'a ținut în 19 I. c. la locuitorul Săcară Ioan? Eu i-am îndrumat la judele comunal, care e cel mai competent a-le da astfel de deslușiri, declarând din parte-mi, că n'am scire de nici o adunare, ba Săcară Ioan nici nu se află în comuna noastră. Gendarmii, la răspunsul meu, clătesc din cap dicend, că și la jude vor merge, dér mai întâiu au ordin să mă asculte pe mine.

2. Scotend o telegramă a protopretelui Mociului, mă întrebă, că la mine ce adunări s'au ținut? Li-am răspuns, că absolut nici o adunare, decât că poporeni din Gădălin și Vișa vin pentru lipsele lor la mine, ca la preotul și părintele lor.

3. Cum e poporul în comună? liniștit e? mă întrebă mai departe. Până în prezent poporul e cum a mai fost, și ceva mișcare estra-ordinară n'am observat! Li-am răspuns eu. S'au năcăjit și bieții gendarmii căindu-mi-se, că n'au hodină de câte-va nopti, și, ca să pôte umbla mai îngrabă, li-s'a pus la dispoziție trăsuri.

Acesta e fructul publicațiunilor din ziarele maghiare despre inchipuita mișcare revoluționară a Românilor. Ei tremură de frică, nu pot dormi, ér pe noi ne școlă gendarmii din somn, nu ne lasă să dormim. Poporul așind de frica domnilor, ride. Ar trebui însă, ca păzitorii ordinei să nu ne tulbure liniștea. Noi acesta o cerem!

Vasile Hopârteanu,
preot român.

Partidele din »Reichsrath« și reforma electorală austriacă.

Cercurile politice din Austria sunt astăzi preocupate, ceea ce e de altfel de sine înțele, de reforma electorală, pe care ministrul președinte Gautsch a anunțat-o »Reichsrath«-ului în mod solemn.

Ziarul »Die Zeit« publică în numărul de crăciun păreri mai multor deputați din »Reichsrath« cu privire la viitorea compunere a camerei austriace după introducerea reformei electorale anunțate de Gautsch. Deși amănuntele acestei reforme încă nu sunt cunoscute, totuși e de interes a vedé cum își inchipuesc partidele parlamentare de azi viitorea cameră. Resumăm în următoarele unele din aceste păreri.

Șeful partidului popular german Dr. Iuliu de Derschatta crede că noua cameră va aduce cu sine și nouă formațiuni de partide. Partidul popular german și partidul german progresist vor fi avisele unul la altul și numărul deputaților acestor partide se va urca la 70. Numărul deputaților creștini-sociali va crește în mod înșămnat. Creștinii sociali se vor alia probabil cu centrul catolic ajungend astfel la vre-o 80 mandate.

Deputatul I. Bendel (german-progresist) împărtășeste aceleași vederi. În Boemia, dice densusul, vor trece mai multe mandate din orașe în mâinile democrațiilor-sociali. În Moravia nu se va întâmpla însă nici o schimbare.

Dep. I. Axmann (creștin-social) e de părere că din nouele alegeri vor eși creștini-socialii ca cel mai puternic partid. Lupta electorală cu social-democrații va trebui însă purtată pe tôte terenele cu cea mai mare energie.

Dep. Dr. V. Fuchs (centrul catolic) crede că partidul său nu va suferi pierderi. Și densusul e de părere că creștini-socialii vor avé de înregistrat dintre tôte partidele cele mai mari succese electorale în cazul când acest partid se va aședa pe o basă mai largă.

Dep. Dr. A. Stransky (clubul Cehilor) nu-și promite nimic dela introducerea reformei electorale, decât nu va urma deodată și revisuirea constituției, în ce privesc competența »Reichsrath«-ului. Un sistem reprezentativ zidit pe privilegiu e tot atât de neconstituțional ca și un gu-

vern de funcționari. Cu privire la constelația viitorea a camerei e de părere, că poporul boem va trimite în noul parlament din țerile Sudeților vre-o 100 deputați față cu 68 deputați germani.

Dep. Dr. Ivan Schustersic (clubul slav) așteptă dela introducerea votului universal egal rezolvarea chestiunilor naționale și prin acesta intrarea Austriei în șirul statelor moderne. Poporul sloven va intra în noul parlament ca un partid relativ puternic și omogen.

Dep. Dr. Enrico Conci (clubul italian) e de părere că numărul mandatelor italiene va rămâne neschimbat și după nouele alegeri.

Dep. Dr. W. Ellenbogen (social-democrat) crede că partidul său va fi reprezentat în noul parlament prin 30 deputați.

Dep. Dr. bar. A. de Hormuzaki (clubul român): »Cestiunea, decât, și cum va fi introdusă reforma electorală, este pentru noi Români de deosebită importanță, fiindcă în contrast cu celelalte popore ale Bucovinei (indeosebi cu Rutenii și Germanii) — noi suntem izolați. Și până acum n'am fost așa de puternici, ca să fi putut forma în parlament un partid mai mare și mai influență, care să se pôte afirma cu succes. Noi așteptăm — decât nu se va introduce cumva ca în Ungaria o reformă nodrăptă — ca Români ca grupare națională nu numai să nu suferim nicio reducere în ce privesc numărul mandatelor lor, ci să câștige vre-o două mandate mai mult. Acesta ar corespunde nu numai principiului susținerii proprietății naționale și a drepturilor istorice, ci și raporturilor de colonizare a Românilor, cari teritoriile alieșce luăți, sunt numeric egali Rutenilor din țeră«.

Din streinătate.

Scupștina Serbiei a început la 10 Decembrie v. discutiunea budgetului. Ministrul de finanțe, Marcovici, a disc în expozeul său, că anunță cu plăcere, că atât în 1904, cât și în 1905 încasările au întrecut cheltuelile cu câte 6 milioane dolari. Excedentul a fost utilizat pentru ameliorațiuni introduse în agricultură. Consecințele acestor rezultate se arată în aceea, că cursurile rentei sârbesci s'au urcat și creditul statului s'a îndreptat, de asemenea se observă că de mai multe luni nu mai este agio pentru aur. Politica financiară a Serbiei va consta în viitor în justa repartitiune a impozitelor și într'un sistem serios de economie.

»Fressa engleză se arată amicală față cu Germania. De altmintrea ea nu s'a lasat nici odată influențată de violența atacurilor germane, păstrându-și calmul. — »Daily News« dice, că în Germania au existat până acum păreri false, între altele și aceea, că »cine este amical Franței, trebuie să fie inimicul Germaniei.« — Se crede, că parlamentul va fi disolvat la 8 Ianuarie și noua Cameră nu se va pute întruni decât la 12 Februarie.

Primul ministru al Angliei a răspuns prin următoarea depeșă la depeșă decanului corporațiunilor comerciale din Berlin: »Impărtășesc pe deplin dorința d-vostre relativ la menținerea și stabilirea de sentimente prietenesce între poporul englez și poporul german.«

Convenția comercială între Germania și Statele Unite, ce espiră la 1 Martie, probabil nu se va pute reînoui. M. Root, secretarul de stat al St. U., a informat despre acesta oficial pe ambasadorul Germaniei, propunendu-i un modus vivendi spre a evita răboiul de tarite, ce ar trebui negreșit să urmeze între cele două state.

Scupștina montenegrină de curend deschisă a terminat discutiunea adresei cu care a răspuns la mesagiul tronului. Din privilegiul St.-ului Nicolae s'au făcut grandioase manifestațiuni în favorul principelui domnitor și al Țarului Rusiei.

Ambasadorul Rusiei la Berlin s'a prezentat zilele acestea la cancelarul Germaniei, prințul Bülow, spre a-i preda briliantele ordinului S. Andrei, conferit de cu-

nd de cătră Tarul. Distincțiunea acésta cancelarului german de cătră Tarul Ru-

pre acésta dispozițiune ministrul de in-

Dimitriew, unde decurge o luptă despe-

Consiliul federal al Elveției a votat

Transportarea rămășițelor pământesci

Situația în Basarabia.

Din Iași se anunță, că Sâmbătă séra

Vinei au plecat din Iași spre graniță

In Iași sosesc șilnic refugiați ruși,

„Nord Deutscher Lloyd“ din Bremen

Pentru masa studenților români din

Greva generală a meseriașilor români

Negociațiunile între Bulgaria și Aus-

Calendar.

A apărut:

Calendarul „Minervei“ pe anul 1906.

Calendarul „Unirei“ pe anul 1906.

„Calendarul Românului“ pe anul

Calendarul „Aurorai“. Anul XVI.

„Calendarul Poporului“. Anul XXI.

Literatură.

Luceafărul. Anul IV. Nrul 23 — 24.

SCIRILE DILEI.

— 26 Decembrie u.

Magnum Etimologicum. Sunt ani de

»Luceafărul« și Iacob Murășianu.

Deputați în congresul național-biseri-

Un protest al preoției polone rusci

Căsătoria celor obligați la serviciul

O manifestație a lucrătorilor bărbieri.

Nervii și pianul. Doctorul Waetzold

Evenimentele din Rusia.

Din Rusia sosesc via Berlin nouă a-

In Petersburg s'au întâmpat Dum-

In Odesa răsculații au jefuit două

Legea marțială.

Generalul Klawer a fost numit gu-

Lupta pe străzile din Moscva conti-

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 26 Decembrie. Se

Sofia, 26 Decembrie. Tóte sindi-

Londra 26 Decembrie. Se anunță

Barcelona, 26 Dec. Aseră in mo-

Viena, 26 Dec. Din Moscva se

Iași, 26 Decembrie. O scrisóre so-

Moscva, 26 Decembrie. Greviștii

De la „Librăria și Tipografia“

(La cărțile aici însirate este a se mai adauge

Cărți literare apărute din ediția „Minerva“

N. Petra-Petrescu. Hie Maria, istori-

Vasilie Pop.

M. Sadolean

Ștefan Iosif

Em. Gârlei

Petra Petre

M. Eminesc

N. N. Beldi

Ion Manol

Propriet

„Călinarul Plugarului“.

In editura Tipografiei A. Mureșianu, Brașov, a apărut **Călinarul Plugarului** pe anul comun 1906.

„Călinarul Plugarului“ este de rindul acesta mai bogat atât ca estensiune, cât și ca conținut. Primirea bună ce a avut-o și până acum acest calendar în toate părțile poporului nostru, este o dovadă, că împlinesce un scop frumos și folositor prin nisuița de a da, în afară de partea strict calendaristică, multe și frumoase cunoștințe din sfera economiei casnice și de câmp, din sfera culturii animalelor, și plantelor diferite, și povești instructive. An de an „Călinarul Plugarului“ a urmat acest sistem, îngrijind, firesc, și de partea literară și distractivă.

Anul acesta „Călinarul Plugarului“ cuprinde, cum am dis, în afară de partea calendaristică (cele 12 luni ale anului), diferite îndrumări și însemnări privitoare la taxele postale pentru telegrame și epistole, taxele pentru pachete și pentru port-tarif după greutate; regulile ce sunt de observat; despre timbru, compoziție și taxe pe documente etc. etc. Publică apoi calendarul lista târgurilor din Ardeal, Bănat, Țera unghurească și Bucovina, după datele oficiale din nou îndreptate și publicate de ministerul ung. de comerț. Numele localităților sunt aranjate atât după alfabet, cât și după lunile din an.

Partea economică bine îngrijită, are următoarele articole: Cultura grâului; Importanța și folosul pomării; Apărarea animalelor și pomilor; Îngrijirea și gunoarea fânătelor; Oțetul; Bótele porcului; Pășunatul vitelor; Crescerea și cultura cailor; Ouăle și întrebuințarea lor; Vin de vișine.

In partea literară: „Plugarii“ și „Oltul“, poezii de mult apreciatul nostru poet tânăr Octavian Goga; o prea frumoasă „Povește a suferinței“, de Röder, trad. de A. Paul; o dragă poezie „Ghiocelul de Ecaterina Ptuș; „Omenii isteți“, o hazlie povestire, din colecția de povești populare a regretatului I. P. Reteganul.

Urmază 4 ilustrații, reprezentând pe Togo, Rosdestwenski, Linevici și Oku, comandanți pe uscat și pe mare în războiul ruso-japonez, cu o scuită însemnare asupra activității lor în acel război.

Se publică apoi Povești instructive, Glume și Diverse.

Cei-ce doresc a avé acest calendar în casa și pe masa lor, se grăbescă a și-l procura dela librăria și tipografia A. Mureșianu, Brașov. Un esemplar costă numai 40 bani (filieri) plus porto postal de 10 bani. La comanda se se indice exact localitatea și posta ultimă.

Abonaților diarului nostru, cari voesc să aibă acest Călinar, li se va trimite cu prețul de 40 bani franco.

PAGLIANO-SIRUP

cea mai bună doftorie de curățit sângele, inventată de Profesorul **GIROLAMO PAGLIANO.** Florenz-Via Pandolfini (Italia)

Ă se feri de imitație!

A observa pe fie-care sticlă marca fabricii în colóre vână deschisă cu subscrierea Prof. **GIROLAMO PAGLIANO.** Se capătă în toate farmaciile mai mari. DEPOSIT pentru Ungaria la farmacia **IOS. von TÖRÖK** Budapesta 1-61968. Király uteza 12 și Andrassy uteza 25.

„SĚLĂGIANA“
institut de credit și econ. societate pe acții în Jibou (Zsibó).

Concurs.
Pentru ocuparea postului de practicant, la institutul de credit și economii „Sălăgiana“ în Jibou (Zsibó ctul Sălăgiului) se publică prin acesta concurs, cu termenul de 15 Ianuarie 1906 st. n.

Reflectanții la acest post împreunat cu o leafă lunară de Cor. 60 — au să documenteze absolvarea unei școle superioare comerciale (absolverții de academiilor preferiți) precum și cunoștința perfectă în scris și vorbire cel puțin a limbei române și maghiare.

1-1,2004. Direcțiunea.

In atențiunea Onor. public!
Cine dorește se aibă bune, curate și gustose

ARTICOLE de COFETARIE
la subscrișul le pôte procura; precum: **Torte dela 2 coâne** în sus, **cel mai mare asortiment de prăjituri pentru ciai, prăjituri și zaharicale**, potrivite pentru pomul de Crăcun etc. **Torte pentru nunți, Crème, Inghetată** în forme, fabricate fin și delicat; fabricație proprie și **bombóne franțuzești.**

In fie-care di mare asortiment de prăjituri prospete.

Apelând la sprijinul Onor. public, sunt
cu totă stima
Friedrich Flagner,
3-5.1905. Cafetier, Tergul cailor nr. 32.

Univ. Med. Dr. ARTHUR KENYERES de Bazéd, medic.

Spirit vindecător (Heil-Franzbrantwein)
din fabrica de Cognac- Rum- și Liqueur
a D-lui Kenyeres, Brașov (Scheiü).

Intre multele a'estate din partea autorităților medicale, a căror originale se pot vedé or și când în birou fabricii din partea unui dintre cei mai mari învățați din patria noastră a D-lui Dr. Anton Genersich de Szepes-Szombat, consilier c. r. și prof. public ord. la Universitatea din Budapesta, are următorul cuprins:

Se capătă în toate prăvăliile, farmaciile. Depozite precum și în fabrică cu prețurile de concurență cunoscute, în sticle mici și mari. In interesul propriu, P. t. cunșmenți să se ferescă de imitație a acestui „Heil-Franzbrantwein“.

Eticheta și sticla sunt legal apărate, fie-care sticlă este provédută cu instrucție medicală.

Budapesta; în Iunie 1905.
Spirital vindecător al D-vóstră l'am folosit cu cel mai bun succes la casuri de paralisie diferită și Reumatism, mam convins că se pôte folosi cu bun s'cces la toate casurile, unde p' nă acuma s'au folosit franzbrantwein a lui Brázai.

7-10 1974

Cine suferé de Soldină, reumatism
se nu folosescă alta doftorie, decât se cumpere o sticlă de

Fluid de reumatism al Dr. Flesch,
care vindecă mai sigur ca ori și care doftorie Soldină, reumă, dureri de spinare, Slăbiciuni de mâni și picioare cauzate prin aruncătura, oste-néla, scintire. Se folosește și intern și extern. Efectul se simte în scurt timp și la boile învechite, la care n'au folosit băi séu al'tă doftorie. — Se capătă numai la inventator și singurul producător:

Dr. EMIL FLESCH „Magyar korona“
farmacie. Györ, Baross-ut 24.
Depozit principal pentru Budapesta farmacia **Török J. VII,** Király-uteza 12, și la farmacia „Opera“, Andrassy-ut 26.
1 sticlă de 1 1/2 decilitru 2 cor. Sticle familiare pentru folosire mai îndelungată 5 cor.
Se trimt francate la comandă de 2 sticle micé séu 2 sticle familiare.

1-50 2004.

Primul stabiliment de văpsitorie artistică cu abur și spălătorie chimică.
FABRICA, Str. nășipului Nr. 1/a.
Biroul principal str. Hirscher Nr. 3.
(Vis-à-vis de sala de concert.)

Se recomandă pentru văpsit Garderobe de dame, bărbați, întregi ori desfăcute, asemenea și pentru curățit.

Cu totă stima:
W. Körner.
60-100 (1890)

Un funcționar într'un oraș
frumos, în anul de mijloc, doreșca a face cunoștință serioșe de căsătorie, cu o védură séu domnișóra, economă bună, etate de 30-35 ani, cu o zestre coréspondătoare. Oferte cu fotografie sub adresa „F. A.“ (post rest. Brașov). Descreție e chestie de onóre. Fotografii se retrimite

FARMACIA la „LEU“
FRIEDRICH STENNER
Brașov, Strada Porții nr. 21.
Recomandă marele deposit în **specialități medicinale**

Eu
cunosc pentru cultivarea pielei special pentru a curăți fața de pistri și a dobândi o colóre delicată a feței, sapanul medicinal cel mai bun și cu efect, s'apunul probat a lui

Bergmann's „Lilienmilchseife“
(Marca: 2 mineri.)
de Bergmann & Co. in Tetschen a/E.

Se capătă buenta cu 80 bani, la farmaciile:
VICTOR ROTH la „U su“,
FR. STENNER la „L u“,
JUL. HORNUNG la „Arap“,
E NEUSTÄOTES. „Schutzengel“ drog. TEUTSCH & TARTLER.
și la farmacia W. LINGNER, în Sighișóra.

In Brașov;

AVIS!

Suberisul am onórea a face cunoscut On. public și in deosebi epitropilor bisericeșci, că **am deschis în Brașov (la 2 Porumbi)**
Strada Négră nr. 3 (3 Felső-Villa-utca 3)

O fabrică de luminări de cêră curată și parafină
sub firma
IOAN PETEU.
Prima fabrică de luminări de cêră și parafină din Ardeal.
Și sunt în plăcuta poziție de a executa **tot-felul de luminări** în toate formatele, precum și aurite. ér comanda le voiu executa prompt și cu prețuri fôrte convenabile.

26-90,1898

ru
ire
ntor
de
b.
nt-
na-
tul

Cruce séu stea duplă electro-magnetică
Patent Nr. 66967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și invioreză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boale se da împrejuriării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-uralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeii, ținături de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, anđul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, uđul in pat, influența, insómnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă pr n electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mu țimire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate

Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis s'esc cofur de cu aparatul „Volta“, de ore-c „Crușul-Volta“** atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficiuș oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucei male electro-magnetice o recomandă îndeoșeb

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție fôrte slabă.

Expediție din centru și local de vëndare pentru țêră i streinătate ecc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

iment
dame **vind haine** de bărbați, adulți, copii,
ri fôrte scăđute.
200 Jachete, care mai nainte numai 6 n.
e numărósă.

SCHER
nr. 11. (Vis-à-vis de I. Sabadeaanu)